

Η ΙΜΒΡΟΣ ΜΙΛΑΕΙ ΑΚΟΜΗ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

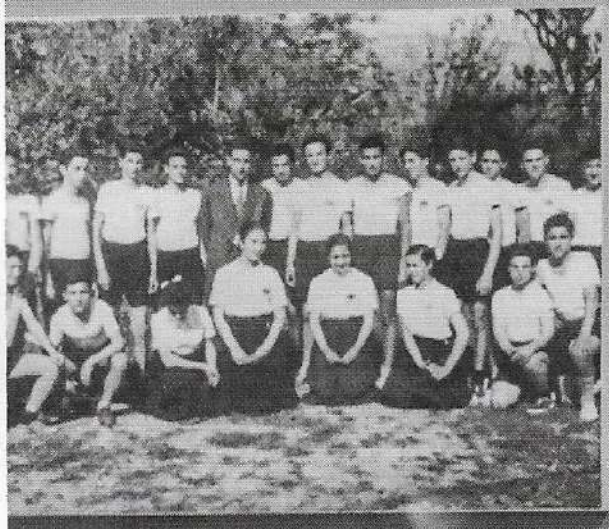
Βρεθήκαμε στο «νησί του Παραδείσου» και γνωρίσαμε από κοντά τις δυσκολίες, τις προσδοκίες και τους στόχους της ελληνικής κοινότητας, που όχι μόνο αντέχει στον χρόνο, αλλά και συνεχίζει να ονειρεύεται το μέλλον της στον 21ο αιώνα.

κείμενο/φωτογραφίες
ΠΟΛΥΒΙΟΣ
ΑΝΕΜΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΗ

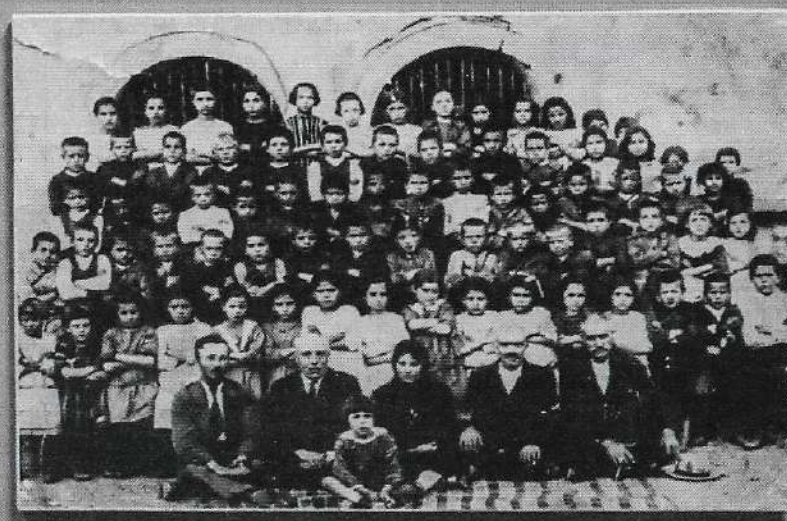
Μια γυναίκα
θαυμάζει τη θέα
από τη βόρεια ακτή
του νησιού, κοντά
στο χωριό Αγρίδια.

Φωτογραφίες
εκδηλώσεων
και σχολικών
παρελάσεων πριν
από το 1964, τη
χρονιά δηλαδή
που οι τουρκικές
αρχές έκλεισαν τα
ελληνικά μειονοτικά
σχολεία.

ΣΤΟ ΠΛΟΙΟ ΠΟΥ ΜΕ

ΜΕΤΑΦΕΡΕΙ από το Καμπά-

τεπε στην Ίμβρο, έρχονται

στο μυαλό μου οι στίχοι του

Σεφέρη: «Εγώ είμαι ο τόπος

σου· / ίσως δεν είμαι κανείς /

αλλά μπορώ να γίνω αυτό που

θέλεις» (*Επί Σκηνής*). Από την

πλώρη αρχίζω να διακρίνω το

νησί, που εμφανίζεται σιγά σιγά

μέσα από την ομίχλη του πρωι-

νού, και μερικές μοίρες βόρεια

αναδύεται γαλάζια η Σαμοθρά-

κη. Είναι Μεγάλη Εβδομάδα.

Φτάνω στο «νησί του Παραδείσου» (στα τουρκικά) για να συναντήσω την ελληνική κοινότητα, που κόντεψε να αφανιστεί πριν από περίπου 50 χρόνια, πάλεψε όμως και επέζησε. Η ιστορία του νησιού είναι μέρος αυτού που ονομάζουμε στην Ελλάδα «Μεγάλη Καταστροφή». Αλλά και της αναγέννησης του Ελληνικού Έθνους.

ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ ΣΤΟΝ ΕΚΤΟΥΡΚΙΣΜΟ

Η Ίμβρος και η Τένεδος δόθηκαν στην Τουρκία μετά το τέλος του πολέμου του 1922. Σύμφωνα με τη συνθήκη της Λωζάνης του 1923, οι Έλληνες της Ίμβρου και της Τενέδου γίνονται Τούρκοι υπήκοοι με ίσα πολιτικά δικαιώματα και την ελευθερία να παραμείνουν στον τόπο τους -ανεξάρτητα από οποιαδήποτε περαιτέρω συμφωνία ανταλλαγής πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας- με προνόμια αυτονομίας και αυτοδιοίκησης. Η συνθήκη προβλέπει συγκεκριμένα την ίδρυση ελληνικών σχολείων

και την απόλυτη ελευθερία της θρησκείας και της γλώσσας. *Προβλέπει παράλληλα ότι η μουσουλμανική μειονότητα της Δυτικής Θράκης θα έχει τα αντίστοιχα δικαιώματα στην Ελλάδα (άρθρα 14 και 45).* Τα πρώτα χρόνια στην Ίμβρο τίποτα δεν άλλαξε ριζικά. Οι πρώτοι μουσουλμάνοι έρχονται στο νησί από την ηπειρωτική Τουρκία μετά το 1946. Ο πληθυσμός συνυπάρχει ειρηνικά.

Τα γεγονότα του 1964 στην Κύπρο φέρνουν την Ελλάδα και την Τουρκία στο χείλος μιας σύρραξης. Οι τουρκικές αρχές κλείνουν τα ελληνικά σχολεία στην Ίμβρο. Η ελληνική γλώσσα απαγορεύεται. Το 1974, η Τουρκία εισβάλλει στην Κύπρο και η ζωή της μειονότητας στην Ίμβρο επιδεινώνεται δραματικά. Η κοινότητα καταρρέει. Από 7.000 το 1923, έφτασαν να είναι μερικές δεκάδες στα μέσα της δεκαετίας του 1970. Αρχίζει μια «πολιτική διάλυσης και εκτουρκισμού».

Οι Ίμβριοι έρχονται στην Ελλάδα, αλλά τους αρνούνται την ελληνική υπηκοότητα. Μερικοί φεύγουν λαθραία με καΐκι για τη Λήμνο και τη Σαμοθράκη, γίνονται πρόσφυγες στην ίδια τους την πατρίδα. Το τουρκικό κράτος τους διαγράφει και κρατικοποιεί τις περιουσίες τους. Πολλοί έφυγαν στη Γερμανία, στο Βέλγιο, στην Αμερική... Άλλοι ρίζωσαν στην Ελλάδα.

ΚΑΤΙ ΑΡΧΙΖΕΙ ΝΑ ΑΛΛΑΖΕΙ

Από τη δεκαετία του '80 αρχίζουν να επιστρέφουν σιγά σιγά στο νησί Ίμβριοι συνταξιούχοι. Αναστηλώνουν τα σπίτια τους. Όμως, χωρίς σχολεία, δεν μπορούν να εγκατασταθούν οικογένειες. Έρχονται να δουν τους παππούδες και τις γιαγιάδες στις διακοπές, τα παιδιά παίζουν στους δρόμους των χωριών. Ένα από αυτά είναι η Κωνσταντίνα Μπακάλη. Γεννημένη στην Ελλάδα το 2005, ερχόταν από μικρή με τους γονείς της να περάσουν τις διακοπές με τον παππού και τη γιαγιά της στα Αγρίδια. «Θυμάμαι να περνάω μπροστά από το κατεστραμμένο σχολείο στο χωριό και νόμιζα ότι ήταν σπίτι με φαντάσματα». Τότε δεν μπορούσε να φανταστεί -όπως και κανείς άλλωστε- ότι θα αποφοιτούσε από το πρώτο ελληνικό λύκειο της Ίμβρου το 2023.

Ο παππούς της, Νίκος Μπακάλης, είναι σήμερα ο κοινοτάρχης του χωριού Αγρίδια - ένα από τα τρία χωριά μαζί με τους Αγίους Θεοδώρους και το Γλυκύ που διοικούνται από κοινοτάρχες ελληνικής καταγωγής. Γεννημένος το 1949, ήταν 15 χρονών όταν οι τουρκικές Αρχές έκλεισαν τα ελληνικά μειονοτικά σχολεία στο νησί. Έφυγε πρώτα στην Πόλη και πήγε σε ελληνικό σχολείο. Υπηρέτησε στον τουρκικό στρατό στα ρωσικά σύνορα, έζησε στη Σμύρνη, έκανε οικογένεια. Αναγκάστηκε να φύγει από την Τουρκία το 1979 και εγκαταστάθηκε στην Ελλάδα για 40 χρόνια. «Η Ελλάδα δεν είχε σχέδιο για την Ίμβρο», λέει.

→

Από τη δεκαετία του '80 αρχίζουν να
ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΥΝ στο νησί Ίμβριοι συνταξιούχοι.
Αναστηλώνουν τα σπίτια τους. Χωρίς **ΣΧΟΛΕΙΑ**
όμως δεν μπορούν να εγκατασταθούν οικογένειες.

1. Ο Γιώργος Ζαμπουργάνης σε φωτογραφία από τη θητεία του στον τουρκικό στρατό. 2. Η Βασιλική Καμπουρόπουλου, μητέρα του ιδρυτή του γυμνασίου-λυκείου του νησιού, στο σπίτι της στα Αγρίδια. 3. Το χριστιανικό νεκροταφείο στο Σχοινούδι· στο βάθος φαίνονται τα σπίτια του χωριού, πολλά από αυτά εγκαταλελειμμένα.

ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Από το 2000, μέλη της ξενιτεμένης ιμβριακής μειονότητας διεκδικούν πλέον δικαστικά τις περιουσίες τους στην Τουρκία με ενστάσεις για παραβιάσεις στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, που τους δικαιώνει το 2008.

Οι εύστοχες διπλωματικές κινήσεις του γεννημένου στην Ίμβρο Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου, ο οποίος διαπραγματεύτηκε με τον Ερντογάν, η επιμονή αντιπροσώπων της διασποράς και του Συλλόγου Ιμβρίων, αλλά και η αλλαγή της στάσης της Τουρκίας, που ελπίζει πλέον σε μια μελλοντική ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, συγκλίνουν θετικά στη σταδιακή επιστροφή της ελληνικής κοινότητας.

ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΓΥΜΝΑΣΙΟ, ΛΥΚΕΙΟ

Τον Σεπτέμβριο του 2013, μετά από σχεδόν 50 χρόνια απαγόρευσης, ανοίγει το ιδιωτικό δημοτικό μειονοτικό σχολείο στους Αγίους Θεοδώρους, με τέσσερις μαθητές και δύο εκπαιδευτικούς. Η Άννα Κουτσομάλλη, ιδρύτρια του δημοτικού και διοικητική υπεύθυνη, αφηγείται: «Γεννήθηκα το 1968 στην Παναγιά της Ίμβρου. Το 1974, οι γονείς μου με έστειλαν εσωτερική στο ελληνικό σχολείο στα Πριγκιποννήσια. Ήταν τα χειρότερα χρόνια τότε. Παλεύαμε με νύχια και με δόντια για να μείνουμε Έλληνες, η βία ήταν απίστευτη, μεγάλωσα με τον φόβο...». Έφυγαν και οι γονείς της από την Ίμβρο και η οικογένεια εγκαταστάθηκε στην Κωνσταντινούπολη. Η ίδια πήγε τελικά στην Αθήνα για σπουδές και τελικά το 2011 γύρισε στην Κωνσταντινούπολη «για να είναι κοντά στο νησί», όπως λέει. Με παρότρυνση του Συλλόγου Ιμβρίων, δέχτηκε την πρόταση του Ελληνικού Προξενείου να ιδρύσει

το δημοτικό. «Είχα πάει σε μειονοτικά σχολεία, ήξερα το σύστημα. Αλλά, το κυριότερο, ξέρω την τουρκική ψυχολογία». Αρχισαν να έρχονται οικογένειες Ιμβρίων, αλλά και Έλληνες, μεικτά ζευγάρια με μικρά παιδιά. Το 2015 άνοιξε το γυμνάσιο και το λύκειο στα Αγρίδια, χάρη στις υπεράνθρωπες προσπάθειες του Ιωακείμ Καμπουρόπουλου, ο οποίος έγινε ο πρώτος του διευθυντής. Γεννημένος στην Ίμβρο, θυμάται σήμερα ότι οι γονείς του έφερναν τότε Έλληνα καθηγητή στο σπίτι, «κάπι σαν κρυφό σχολείο». Αποφοίτησε από το ελληνικό λύκειο της Κωνσταντινούπολης και μετέπειτα από τη Φιλοσοφική Σχολή Θεσσαλονίκης. «Όταν ζητούσαμε να ανοίξουν σχολεία, μας έλεγαν: “Τι το θέλετε το ελληνικό σχολείο, εδώ δεν έχετε μαθητές”.

»Ελπειτα από 50 χρόνια σιωπής και 10 χρόνια λειτουργίας από το νηπιαγωγείο μέχρι το λύκειο, σήμερα έχουμε 51 μαθητές και 15 εκπαιδευτικούς – οκτώ από την Ελλάδα, τέσσερις ομογενείς και τρεις Τούρκους». Παρ' όλα αυτά, δεν νομίζει ότι υποστηρίζεται αρκετά από το ελληνικό Υπουργείο Παιδείας. Η Ιστορία, η Γεωγραφία και η Φιλολογία διδάσκονται στα τουρκικά από Τούρκους καθηγητές, σύμφωνα με την ύλη του τουρκικού Υπουργείου Παιδείας. Τα υπόλοιπα μαθήματα γίνονται στα ελληνικά. Οι περισσότεροι απόφοιτοι φεύγουν για σπουδές στην Ελλάδα, μερικοί σε πανεπιστήμια στην Τουρκία. Αργότερα θα μάθω από τον τωρινό διευθυντή, τον Νίκο Λαιμόπουλο, ότι στην Ιστορία μαθαίνουν για την Οθωμανική Αυτοκρατορία για τις «εξεγέρσεις των Ελλήνων και των Σλάβων –χωρίς φανατισμό και με ελάχιστες αναφορές στην Ελλάδα–, για τους πολέμους που έκανε η Τουρκία, για τον αγώνα απελευθέρωσης του Κεμάλ Ατατούρκ και την ίδρυση της Τουρκικής Δημοκρατίας». →

Η Σαμοθράκη
όπως τη βλέπουμε
από την Ίμβρο.

Τα μειονοτικά σχολεία εξαρτώνται από το τουρκικό Υπουργείο Παιδείας, αλλά λειτουργούν σαν ιδιωτικά, χωρίς να επιβαρύνονται οι οικογένειες, αφού οι πόροι προέρχονται από ιδιώτες. Η ύπαρξη των σχολείων και η οικονομική κρίση στην Ελλάδα έγιναν κίνητρα εγκατάστασης ομογενών. Οι απόφοιτοι του μειονοτικού λυκείου δίνουν εξετάσεις ομογενών για να εισαχθούν στις Ανώτερες Σχολές στην Ελλάδα, με τη δυνατότητα να επιλέξουν τη σχολή που επιθυμούν. Έτσι έγινε με την οικογένεια της Κωνσταντίνας Μπακάλη, που αποφάσισαν να εγκατασταθούν στην Ίμβρο, όπου εκείνη φοίτησε στη Β' και Γ' Λυκείου. «Πέρασα τα πιο όμορφα χρόνια της ζωής μου στην Ίμβρο», λέει. Σήμερα είναι στο δεύτερο έτος της Νομικής στην Αθήνα. Θεωρεί ότι η νέα γενιά πρέπει να δημιουργήσει τις συνθήκες για τη μονιμότητα και το όνειρό της είναι να ασχοληθεί με τις ελληνοτουρκικές σχέσεις. «Έχω συναίσθηση της ευθύνης μου, γνωρίζω την ιστορία μας, τους διωγμούς. Έχω τη λαχτάρα να βοηθήσω το νησί».

Είναι Μεγάλη Τετάρτη. Οδηγώ προς τα Αγρίδια, για να επισκεφτώ το γυμνάσιο και το λύκειο. Το χωριό είναι σε υψόμετρο 400 μ. πάνω σε μια πλαγιά με θέα έναν κάμπο γεμάτο ελιές. Το σχολείο είναι ένα όμορφο καλοδιατηρημένο κτίριο. Η τουρκική σημαία κυματίζει μπροστά. Ο κ. Λαϊμόπουλος με υποδέχεται στο ντιόλουν στο γραφείο του για λίγα λεπτά. Μου εξηγεί ότι διαχειρίζεται ένα σχολείο με τρεις κατηγορίες καθηγητών -Τούρκους, Έλληνες ομογενείς και εκπαιδευτικούς αποσπασμένους από την Ελλάδα- και κρατά ισορροπίες με τρεις διαφορετικούς κανονισμούς.

Στον δρόμο γνωρίζω τον Γιώργο Ζαμπουργάνη ή μπαρμπα-Γιώργο, όπως τον φωνάζουν όλοι στο χωριό. Γεννημένος το 1938, πρόλαβε να τελειώσει το δημοτικό το 1955, πριν κλείσει. Αποφοίτησε από το ελληνικό λύκειο της Κωνσταντινούπολης και, μετά τις πανεπιστημιακές του σπουδές Χημικού Μηχανικού, πέτυχε επαγγελματικά. «Το 1974 οι άνθρωποι εδώ μέιναν νησιτικοί. Το Δημόσιο εξαγόραζε γη με 8 γρόσια το μέτρο... Ένα αυγό στοίχιζε τότε 28 γρόσια», θυμάται. «Το 1965 χτίζονται ανοιχτές Αγροτικές Φυλακές κοντά στο Σχοινούδι, ένας επιπλέον μοχλός πίεσης: Ισοβίτες ντυμένοι με κίτρινα ρούχα κυκλοφορούσαν ελεύθεροι... Έγιναν 14 φόνοι στην Ίμβρο, δεν διελευκάνθη ποτέ κανένας». Ο ίδιος μετά τις σπουδές του υπηρέτησε έφεδρος στον τουρκικό στρατό ξηράς. Έφυγε στο εξωτερικό και έπειτα στην Ελλάδα, πριν

γυρίσει μόνιμα στην Ίμβρο το 1996. Εκεί ανέλαβε τα αμπέλια του πεθερού του και σήμερα παράγει το καλύτερο κρασί του νησιού. Μου δείχνει μια μισοκαμένη εικόνα του Αγίου Νικολάου που έσωσε από τη φωτιά, όπου την είχαν ρίξει Τούρκοι έποικοι μαζί με άλλες εικόνες.

«ΣΤΟΝ ΥΠΝΟ ΜΟΥ ΕΒΛΕΠΑ ΤΗΝ ΊΜΒΡΟ»

Αφήνω τα Αγρίδια και κατεβαίνω προς τον κάμπο, για να πάω τον δρόμο δυτικά προς το Σχοινούδι. Αντικρίζω το χωριό, που το χωρίζει στα δύο ο επαρχιακός δρόμος. Το επάνω χωριό είναι σχεδόν εγκαταλελειμμένο. Η εικόνα των κατεστραμμένων πέτρινων σπιτιών, χωρίς σκεπές, με πεσμένους τοίχους και γυμνά παράθυρα, είναι θλιβερή. Μια απόλυτη σιγή βασιλεύει. Μερικά σπίτια είναι ανακαινισμένα, αλλά μόνο Κούρδοι και Τούρκοι έποικοι ζουν σε αυτή τη μεριά. Οι Ρωμιοί ζουν στο κάτω Σχοινούδι, κοντά στην Εκκλησία και στο Χριστιανικό Νεκροταφείο.

«Στον ύπνο μου έβλεπα την Ίμβρο», λέει ο Βασίλης Κουτσούκος, πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου. Το σπίτι του, που ανακαίνισε ο ίδιος, έχει έναν όμορφο κήπο με θέα όλο το χωριό. Αφού έφυγε από το νησί το 1966, οι ελληνικές Αρχές του έδωσαν ένα απλό laissez passer. Για χρόνια ήταν άπατρις. Περίμενε μέχρι το 1987 για να πάρει την ελληνική υπηκοότητα. Γύρισε στην Ίμβρο για πρώτη φορά το 1988, όπου γνώρισε τη γυναίκα του Μαρία. Εγκαταστάθηκαν στην Αθήνα και επέστρεψαν οριστικά όταν εκείνος πήρε σύνταξη. Εκείνη διηγείται πόσο φοβόταν, όταν ήταν μικρή, τους φυλακισμένους που περπατούσαν ελεύθερα στο χωριό. «Οι έποικοι λεπλοτούσαν σπίτια χωριανών που είχαν φύγει. Ήταν φόβος και τρόμος για το χωριό. Χάσαμε εμείς, βρήκαν αυτοί».

Η συγχωριανή της, Βάσω Ξεινού, φωτογράφος και μέλος του συλλόγου Ιμβριών, λέει ότι τότε τα παιδιά μαζεύονταν σε σπίτια «δήθεν για επίσκεψη» για να κάνουν μαθήματα ελληνικών στα κρυφά. «Οι Τούρκοι χωροφύλακες περιπολούσαν στους δρόμους και, όταν έβλεπαν παιδικά παπούτσια μπροστά στην πόρτα ενός σπιτιού, έρχονταν να χτυπήσουν». Παράλληλα, απαλλοτριώθηκε όλη η εύφορη γη στο Σχοινούδι και σταδιακά σε όλο το νησί, με διάφορα προσχήματα: κατασκευή φραγμάτων και τεχνητών λιμνών, αναδάσωση. Απαγορεύτηκε η ελεύθερη βοσκή και η πώληση κτηνοτροφικών προϊόντων εκτός του νησιού. Το Σχοινούδι έγινε χωριό-φάντασμα. Ο κόσμος αναγκάστηκε να φύγει, η δημογραφία του νησιού άλλαξε.

Μια κυρία μεγάλης ηλικίας, που συναντώ στην εκκλησία του χωριού, μου διηγείται πως, όταν έφυγε, πήγε πρώτα στην Πόλη, όπου παντρεύτηκε ένα ομογενή Έλληνα. Έκαναν έναν γιο που άρχισε δημοτικό στο Ζάππειο Ελληνικό μειονοτικό σχολείο. Μετά το 1974 αναγκάστηκαν να φύγουν στην Ελλάδα και ο μικρός πήγε σε δημόσιο στην Αθήνα. «Μια μέρα το παιδί ήρθε κλαίγοντας από το σχολείο.

→

«Ισοβίτες ντυμένοι με κίτρινα ρούχα κυκλοφορούσαν ελεύθεροι... Έγιναν 14 ΦΟΝΟΙ στην Ίμβρο, δεν διελευκάνθη ποτέ κανένας», λέει ο Γιώργος Ζαμπουρνάνης, κάτοικος του νησιού.

Μεγάλη
Παρασκευή
2025: Η Βασιλική
Καμπουροπούλου
αγγίζει την εικόνα
στην εκκλησία του
χωριού Αγρίδια.

Δεν μπορούσα να το πρεμίσω. “Τι έγινε, παιδί μου;” ρωτούσα. Στο τέλος, μου είπε: τα άλλα παιδιά τον φώναζαν Τούρκο». Οι Ίμβριοι που επέστρεψαν στην Ελλάδα υπέστησαν ρατσισμό. Πριν φύγω από το χωριό, επισκέφτηκα το νεκροταφείο. Τάφοι παλιοί χωριανών που δεν έζησαν την καταστροφή, τάφοι πιο πρόσφατοι Ιμβρίων που γύρισαν να ζήσουν τα τελευταία τους χρόνια και να πεθάνουν στο νησί και άλλων που πέθαναν μακριά αλλά τα παιδιά τους τους έφεραν εδώ για να αναπαυθούν.

«Η ΙΜΒΡΟΣ ΕΙΝΑΙ Η ΙΘΑΚΗ ΜΟΥ»

Την επομένη ανεβαίνω στα Αγρίδια να δω τον Νίκο Μπακάλη και την εγγονή του Κωνσταντίνα. Με δέχεται στο γραφείο του. Κάθεται μπροστά στο επιβλητικό πορτρέτο του Κεμάλ Ατατούρκ. «Από το 1964 και μετά, οι κυβερνήσεις μετέφεραν εποίκους από την πειρωτική Τουρκία στο νησί. Ίδρυσαν ολόκληρα χωριά προσφέροντας δωρεάν σπίτια και γη με σκοπό να διώξουν τους Ρωμιούς». Το κτηματολόγιο (που έγινε από το 1996 μέχρι και το 2010) ήταν η τελευταία πράξη της απαλλοτρίωσης από το Δημόσιο. «Μετά από 40-50 χρόνια εγκατάλειψης, έρχονταν και έλεγαν: απόντες οι ιδιοκτήτες,

νόμιμη καταχώριση, με περίοδο 10 χρόνων για ένσταση. Μερικοί μπόρεσαν και γύρισαν, άλλοι ήταν μακριά, Αυστραλία, Αφρική... Είχαν ρίξει μαύρη πέτρα πίσω τους. Με αυτόν τον τρόπο, 52 σπίτια του χωριού πέρασαν στο Δημόσιο». Αυτοί που δεν είχαν υπηρετήσει στον στρατό είχαν χάσει την τουρκική υπηκοότητα και δεν μπορούσαν να διεκδικήσουν τις περιουσίες τους – η υπηκοότητα είναι υποχρεωτική για οποιαδήποτε ιδιοκτησία στην Τουρκία. Ο Νίκος Μπακάλης θεωρεί ότι οι σχέσεις με τις Αρχές είναι πλέον πολύ καλές. «Ο Έπαρχος (σ.σ. ο προϊστάμενος όλων των κοινοταρχών του νησιού), που είναι 35 χρονών, παραδέχεται ότι έγιναν λάθη στο παρελθόν. Αυτές είναι οι αντιφάσεις αυτής της χώρας». Τον ρωτάω πώς βλέπει το μέλλον και την ενσωμάτωση της ελληνικής μειονότητας. «Έχουμε πολύ καλές σχέσεις με την τουρκική κοινωνία. Είμαστε φίλοι, τα παιδιά μας μεγαλώνουν μαζί. Αλλά όλα είναι πιθανά, δεν ξέρω τι μας ξημερώνει. Οι ακροδεξιοί ασχολούνται πολύ με την ελληνική κοινότητα στην Τουρκία. Στο παρελθόν πληρώσαμε τα γεγονότα στην Κύπρο. Πρωτοσέλιδα σε τουρκικές εφημερίδες έγραφαν για την κοινότητά μας: “Τι περιμένουμε;”. Και συνεχίζει: «Αν κάτι γίνει ξανά στην Κύπρο;». Δεν είναι αισιόδοξος για το μέλλον της ελληνικής κοινότητας: «Παλεύουμε, αλλά γιατί; Τι θα γίνει σε είκοσι χρόνια; Ποιος από εμάς θα μείνει εδώ; Τα παιδιά φεύγουν». Μάλιστα, εκφράζει την ανησυχία του για τη δημογραφική στασιμότητα της ελληνικής κοινότητας του νησιού και θεωρεί τη στάση της ελληνικής κυβέρνησης χλιαρή. «Θέλουν να υπάρχουμε;» αναρωτιέται.

Κατεστραμμένα
από τον χρόνο
σπίτια στο χωριό
Σχοινούδι.

Η Κωνσταντίνα, η οποία έχει ελληνική και τουρκική υπηκοότητα, είναι μαζί μας και προσθέτει: «Υπάρχει χάσμα, αλλά αυτό γεφυρώνεται». Συγκινείται όταν θυμάται ότι κατέβηκε σε διαδήλωση με άλλες μαθήτριες στην Παναγιά και φώναξαν το σύνθημα «Γυναίκα, Ζωή, Ελευθερία» στα ελληνικά, στα τουρκικά και στα κουρδικά. Θεωρεί ότι υπάρχει πλέον μια ισορροπία με την τουρκική κοινωνία. «Είμαστε όμως ακόμη μετώροι, Τούρκοι πολίτες αλλά Ρωμιοί. Μας απασχολεί η εξέλιξη της τουρκικής Δημοκρατίας αλλά και της ελληνικής». Αναφέρεται στις πρόσφατες διαδηλώσεις στην Κωνσταντινούπολη και στην Αθήνα για τα Τέμπη και μιλά για ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στις δύο χώρες. Η ενσωμάτωση της ελληνικής μειονότητας παραμένει εύθραυστη. «Έχω όνειρα για μόνιμη εγκατάσταση, αλλά φοβάμαι ότι όλα μπορούν να γκρεμιστούν». Δεν αποκλείει να εγκατασταθεί στην Τουρκία. «Η Ίμβρος είναι η Ιθάκη μου», λέει.

«ΚΟΙΤΑΜΕ ΜΠΡΟΣΤΑ»

Η Ίμβρος «βουλιάζει από κόσμο το καλοκαίρι». Η τιμή των ακινήτων έχει εκτοξευτεί, λόγω του υπερτουρισμού, με αποτέλεσμα πολλοί να πωλούν την ακίνητη περιουσία τους και

να φεύγουν οριστικά. Σήμερα, περίπου 200 Έλληνες ζουν όλο τον χρόνο στο νησί. Ο κ. Καμπουρόπουλος μου εξηγεί ότι πλέον στην Ίμβρο ζουν πολλοί «προσδευτικοί Τούρκοι πολίτες που αγαπούν την ελληνική κοινότητα» και φέρνει για παράδειγμα το χωριό Γλυκύ όπου, ενώ έχουν μείνει μόνο πέντε ομογενείς, εξελέγη κοινοτάρχης ο Αργύρης Μπαχτσεβάνης. Μετά την κρίση του κορωνοϊού, ο πληθυσμός της Ίμβρου αυξήθηκε, καθώς εκτιμήθηκε ως μια καλή εναλλακτική λύση σε σχέση με τις πόλεις. Έχουν δημιουργηθεί οι προϋποθέσεις για μόνιμη εγκατάσταση. «Ένας γιατρός, ένας δικηγόρος θα μπορούσε να εργαστεί εδώ», προσθέτει ο κ. Καμπουρόπουλος. Παράλληλα, τα ελληνικά χωριά και οι εκκλησίες του νησιού έχουν κερυχθεί διατηρητέα από το τουρκικό Υπουργείο Πολιτισμού. Η ελληνική ταυτότητα έχει γίνει brand για marketing. Πολλά μαγαζιά που διαχειρίζονται Τούρκοι έχουν ελληνικά ονόματα. Οι μεικτοί γάμοι, επίσης, είναι περισσότερο αποδεκτοί. Όπως η Βιολέτα από τη Σαντορίνη με σπουδές Αρχαιολογίας στο Λίβερπουλ, που παντρεύτηκε με Τούρκο και αποφάσισαν να έρθουν να ζήσουν στο νησί «για να πάνε τα παιδιά σε ελληνικά σχολεία και να διατηρήσουν τη διπλή κουλτούρα τους». Για την Ελένη Απίστολα, πρόεδρο του συλλόγου Ίμβρου και Τενέδου της Νέας Σμύρνης, η ενσωμάτωση είναι ποθητή. «Η ίδρυση των σχολείων ήταν ένα θαύμα, αλλά επιθυμούμε στήριξη από την ελληνική πολιτεία και αρμονική συνύπαρξη στην Τουρκία», λέει. «Δεν ξεχνάμε. Θέλουμε ισότητα και καλή συνεργασία με την τουρκική κοινωνία. Κοιτάμε μπροστά». ■

Εικόνα από το καράβι καθώς αναχωρεί από το λιμάνι της Ίμβρου προς Καμπάτεπε, στην ηπειρωτική Τουρκία.

